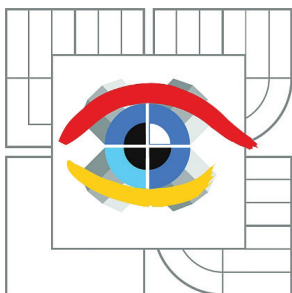

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ
ATELIÉR MALÍŘSTVÍ 2

FACULTY OF FINE ARTS
STUDIO OF PAINTING 2

MAGIC STAGE OF OUR AGE

(ACID DROP AGE)

DIPLOMOVÁ PRÁCE
MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

BcA. ONDŘEJ HOMOLA

VEDOUcí PRÁCE
SUPERVISOR

MgA. LUDĚK RATHOUSKÝ

OPONENT PRÁCE
OPPONENT

MgA. MAREK MEDUNA

BRNO 2015

MAGIC STAGE OF OUR AGE

Po celou dobu mého uměleckého studia, a to ještě dříve než jsem objevil celou řadu skvělých umělců, výtvarných teoretiků a kolegů, jsem vždy tušil, že za veškerým zajímavým uměním se skrývá nějaký trik, moment, který rozehrává příběhové linie, jitrí smysly a vede nás až tam, kam si sami dovolíme v myšlení zajít, nebo vyvolává otázku, zda jsme schopni překročit pomyslný horizont vlastního intelektu. O tom mluvím zcela záměrně, jelikož umění (žel) není fotbal nebo judo, kde platí všeobecně srozumitelná pravidla, která, když se je naučíme, artikulují přesně to, co symbolizují. Nejsem tedy po svých skromných zkušenostech, které jsem získal během svého fungování v uměleckém provozu, příznivcem vysvětlování významu umění nebo uměleckého záměru. Nejde mi ani o pouhou estetiku, někdy častovanou až slovem design, aj.

Uvedu danou problematiku příměrem: mnoho detektivek, nebo krimi filmů má velmi nepřehledný děj, my ale podvědomě stejně tušíme, že vrahem je zahradník. Musíme nicméně nechat Poirota zajít do obchodu s obuví, kde vyslechne slečnu Margaret a koupí si ponožky. Všechno tohle ale dobrovolně přetrpíme, jelikož je nám známo, že jakákoliv náhoda nebo banalita, která se odehraje během momentu sledování, zde má svoji nezastupitelnou roli. Stejně tak i já od začátků svých vysokoškolských studií hledám látku, hmotu, příběh a aktéry svých prací. Prošel jsem na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně Ateliérem grafického designu a Ateliérem multimédií pravděpodobně jen proto, abych zakotvil v Ateliéru malířství 2 u Lud'ka Rathouského a Jiřího Franty. Po letech hledání jsem přeci jen narazil na slibnou půdu, kde bylo možné ihned začít s nivelací trhlín, pochyb a skepse, a to v médiu malby, která je pro mne sice cennou látkou ke zkoumání, ale ne nutně jediným východiskem. V tomto ateliéru jsem pak hlouběji pochopil, proč je pro mou práci důležité používat různá média. Je pro mne totiž velmi obtížné pokoušet se artikulovat své nápady pouze jedním médiem; dle mého je totiž velká škoda sveřepě lpět na mediální věrnosti, jelikož výběr jednoho konkrétního ateliéru může být závazkem, neřkuli i břemenem: leckdy totiž sami cítíme, že malíř měl zrovna nějakou křeč, ale bravurně ji odpálkoval vysvětlením, proč a co maloval a že to tak cítil (jev známý též jako „deep emotion“).

Soudím, že nejzásadnějším bodem v problematice chápání současného umění – jeho dekodování – je schopnost dívat se, sledovat a analyzovat. Jak jednou pravil během konzultace v Ateliéru intermedia na FaVU jeho vedoucí Václav Stratil: „*Motiv už máš, tak ted' už jen vraždit.*“ Rozhodl jsem se tedy svou závěrečnou práci pojmout tak, aby nesla prvky a charakteristické znaky mých předchozích prací, které jsem vytvořil v rámci výstav a projektů realizovaných paralelně při studiích, ale zároveň by poukazovala k hrubým obrysům prací budoucích. Konkrétně jsem se vždy zabýval kresbou, objekty a instalacemi. V posledních letech pracuji rovněž s koláží a textovými formami převedenými do audio formátu, přičemž zvukové záznamy ve výsledku vždy namluvil někdo jiný, herečka nebo herec, který dostal za úkol danému fragmentu propůjčit svůj fyzický hlas. Následně vznikne zvuková verze psaného, dojde tak k magickému přerodu z formátu na formát.

Stejně jako nás jakožto umělce baví komponovat, míchat a přetvářet, láká nás i poodhalení závoje onoho tajemna soupeřů na trati, tedy zodpovězení otázky: jak to ten kolega sakra dělá? Z čeho pramení dech beroucí švihácká rutina? Konstrukce možných modů operandi neberou konce. Přesně to je i látkou mnou prezentované práce, s titulem *MAGIC STAGE OF OUR AGE*. Jde o to, dostat se kouzelníkovy pod ruce, byť jen v roli dobrovolníka, a okoukat nějaký zásadní trik. Přičemž do role kouzelníka můžeme s klidem obsadit zavedeného umělce střední generace. Dlouhodobě se zabývám mícháním, zaměňováním a nahrazováním kontextu, ze kterého vytrhávám a seskládávám celky nové. Konkrétněji svou práci vnímám spíše jako DJing, nebo chcete-li, jako „selectorství“. Stejně jako v muzice hledám ten správný beat, samo sebou občas ho šlohnou afrika bambátovi z jeho egyptského šatu blebeje a dolepím z inspiračních zdrojů jako Youtube, Vimeo, aj. Je to totiž studnice různého vědění a podivností zároveň. Kde jinde totiž, nežli právě na Youtube můžete shlédnout rozhovor s Cosimou von Bonin, posvačit s Jirkou Babickou, podívat se jak chytit, stáhnout a upéct chřestýše, nebo zažít nabitý den s Hansem Ulrichem Obristem. No, a jestli vám to ještě nestačilo, můžete zkouknout nějaké ufony, kouzelnické triky, nebo sérii povedených

konspiračních teorií.

Procházím okny prohlížeče jako za starých dobrých časů návštěvník Wunderkabinetu. Zkrátka, materiálu k práci v současném umění přehršle. Kde však začít? Povolat pomyslného Hastingse v umění není lehká věc, tož teď babo rad! Co označit za ústřední motiv? Leckdy bývá současné umění těžko srozumitelné. Může to být tím, že současné umění (stejně jako dříve) vyžaduje, nebo si nárokuje od recipienta aktivní znalost nejen uměleckého kontextu, ale celkově i trendů, chování a jevů napříč všemi žánry činností současného člověka? V době schváleného lenošství je tedy nad slunce jasné, že současné umění může působit nelogicky nebo zmateně. Jak již bylo řečeno, v současné době se umění obecně i spolu s umělci ocitlo v pomyslné spáře, recept na jeho přiblížení tedy může spočívat v naší schopnosti připustit si, že umělec dneška je přímo inspirován vším co se kolem něj děje, tedy ne jinak než jak život prožívají „neumělci“. Naším úkolem je tedy jít s kůží na trh a tam rozbalit to, co si doma nebo v ateliéru urputně pěstujeme a tvoříme.

Už koncem devadesátých let zpíval Jarvis Cocker z kapely Pulp svůj autobiografický příběh v songu *Common People*, ve kterém popisuje, jak se pokoušel najít cestu k mladé spolužačce – studentce výtvarného umění na londýnské St. Martins College, která jej ovšem odpálkovala s důrazným manifestem, že chce žít, milovat se a tancovat jak obyčejní lidé. Byl to hit číslo jedna britské hitparády po dobu téměř tří měsíců. Ideální prolnutí běžného života a světa umění již proběhlo, byť možná poněkud jinak než o tom snili avantgardní umělci 30. let minulého století. Ve hře však stále zůstává magie zobrazeného, stejně jako oblíbená a často zlehčovaná pozice umělce označit po Duschampovsku vybranou věc za umění. Ano, přiznávám, mám rád radikalitu plastových piv Bráník v 2 litrové verzi, které otočeny vzhůru dnem demonstrují hořký úděl bytí, který jim přisoudil Marek Meduna. Mám také rád zubařské opusy Bedwya Williamse, Goshku Macugu, chodící vejce od Enrica Davida, malířské dilema Paula McCartyho, Fischliho & Weisse, Blue Noses, kresby a sochy Tomáše Roubala, celoroční a celoživotní performing i love 69 popgeju, stejně tak mám rád i práce Davida Krňanského, Kryštofa Ambrúze, Dušana Zahoranského, Pavly Scerankové a mnoha dalších. Kdybych měl zmínit všechny umělce, které považuji za inspirativní, nejspíš bych musel mít k dispozici kulturní dům nějakého oblastního města nebo menší sportovní halu místních házenkářů.

Zdroje mé inspirace se ovšem neomezují jen na čistokrevné výtvarné umění, jsem částečně člověkem, který má problém se soustředěním, takže katalyzátorem je mi také hudba, která doprovází akty tvorby i běžného života. Míchám-li sádro, lépe tuhne, když se z reproduktorů linou pomalé a dunivé monochromy dua SUN O))), maluji-li, tak pod vlivem Talkingheads, jelikož jen David Byrne ví, jaké to je malovat na podiu před fanoušky v naddimenzovaném saku, ze kterého ční jeho zpěvavá hlava. Objekty za mě často vymýšlí Mike Oldfield nebo Kraftwerk a Jean Michel Jarre. Přemítám-li o věcech duchovních, hraje Beethoven. Ano, veškeré informace které jste dosud o mé práci obdrželi, jsou klíčové.

Za pomyslný cíl mé práce, dá-li se však výtvarné umění měřit podobnými prostředky a tabulkami výkonů, jako například ve vědě nebo sportu – a umělci společně s teoretiky o tomto vážně pochybují –, mohu snad považovat nepřenositelnou finální zkušenost umělce, který završuje svá studijní léta v ústavu, jež se stal jeho almou mater, přístavem a nezřídka i mentálním a duševním domovem. Státní magisterská zkouška je tedy rozhodujícím zlomem, jakési opuštění mateřského inkubátoru, ze kterého jste vrhnut do nejistých vln moře umění. S očekáváním dobrého a s medailonem svatého Kryštofa, patronem cestovatelů a řidičů, se tedy i já vydávám na vlastní uměleckou dráhu. Lze tedy očekávat prezentaci mých prací, ve kterých rekapituluji přístupy a dovednosti, které jsem během studia a nabyl. Svou diplomovou práci budu prezentovat v prostoru ateliérů a brněnském offspace prostoru SOLO, který jsem společně s Martinem Nytrou, kolegou umělcem založil. V site-specific instalaci, která odstartuje fungování tohoto prostoru, si klademe za cíl vytvořit platformu pro umělce nejmladší generace, absolventy vysokých uměleckých škol, kteří jsou stejně jako já na startu své profesní dráhy. Ideálně chceme být mostem mezi prověřenými umělci střední generace a mláďm. Chceme podnikat diskuze, přednášky a v nepravidelných intervalech také výstavy. Ze své zkušenosti totiž vím, že platforma podobného typu u nás zoufale

chybí, kontinuita není, nezbyvá tedy, než nespolehat na Domy domění a Moravské galerie. Práci v uměleckém provozu si totiž nejlépe vyzkoušíte tak, že se aktivně podílíte na jeho vzniku.

V rámci projektu *MAGIC STAGE OF OUR AGE* hodlám představit site-specific instalaci ve výše uvedeném prostoru SOLO offspace, který se nachází na adrese Körnerova 9, Brno-střed, cca 5 minut chůze z Malinovského náměstí směrem k ulici Cejl. Tento prostor má rozměr cca 35 m², prostory offspace galerie jsou situovány v přízemí obráceném do ulice. Součástí jsou také dva velké výkladce o rozměru 130 x 200 cm a 250 x 200 cm a prostorové hloubky 70 cm, které umožňují pohled z ulice do instalace. Ve své práci tedy využiji i zmíněné výlohy jako platformu pro vybrané artefakty. V rámci diplomového projektu budu pracovat s médiem objektu, sochy, instalace, kresby, koláže a performance. Jak můžeme dle názvu odvodit, tematický okruh nebude mít daleko od magie ve smyslu změny – přerodu něčeho v něco.

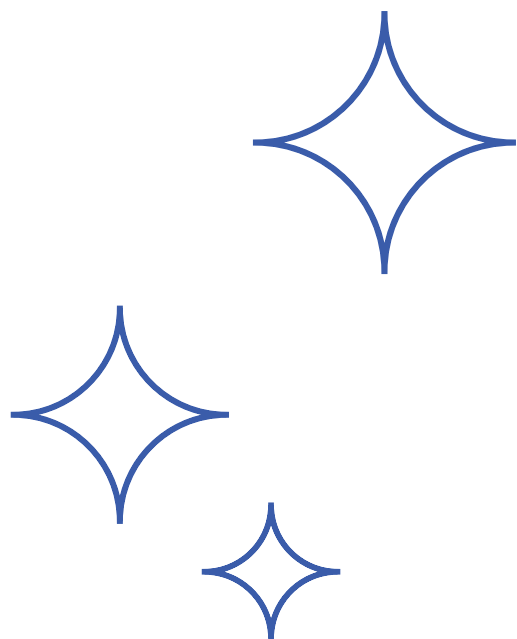
Dojde i na terminologické záměny, náhražky a citace, nebo volné parafráze a lehké apropriace. Vedle volně ležících artefaktů z kovu a různých materiálů budeme mít možnost pozorovat závěsné objekty na stěnách. Zapojeny budou také již zmíněné výlohy. Dále svůj prostor dostane keramická hlína, která mne provází již od útlého mládí. Svoji nepředurčenost obhájí tím, že z ní nevytvořím žádné užité výrobky anebo něco, co by užitečnost byt' jen připomínalo. V podstatě hodlám navázat na předchozí projekt s názvem *Interest*, ve kterém jsem vyvracel zažitě předpoklady, že toto médium občas nese s sebou. Na tomto příkladu jsem demonstroval životnost a pomíjivost tohoto prastarého materiálu jako takového – v porovnání se současnými možnostmi moderních hmot, které ať se budeme snažit jakkoliv, odolají zubu času až 100 násobně. Materiál totiž definuje i dobu, ve které vznikl, je tedy jeho věrným otiskem, portrétem. V rámci kovových objektů se bude jednat o podstavce a stojany, souhrnně řečeno o pomůcky určené k provádění magie a iluze. Klíčovými slovy jsou levitace, vznášení se a meditace. Během obhajoby performance bude na jednom případu na vlastní oči možné spatřit situaci, při které dojde k levitaci pokusného objektu. Samozřejmě – nastanou-li ideální podmínky. Médium-performer si z praktických důvodů přeje být před samotným výstupem utajen, ovšem nejedná se z jeho strany o nějakou manýru, toto rozhodnutí má ryze technické odůvodnění a já jej plně respektuji.

Bude tedy nutné dodržet meditativní charakter atmosféry v konkrétním prostředí galerie. Kompaktnost projektu pak scelí narativ dalších artefaktů, které s větší či menší dávkou konkrétnosti citují dané téma. Například koláž, která je taktéž úzce spjatá s mým snažením. Zatímco v době neomaleného počátku jsem komponoval nové celky dle citění a puzení surrealistů, v současnosti jsem figurativnost potlačil na minimum a zabývám se spíše uplatněním plochy, tvaru a řeči současného diskursu. Se sny se tak maximálně chlubím ráno u snídane své partnerce. Důkazem může být soubor koláží, nesoucí název *Dobrodružství kriminalistiky*, který vznikl v letech 2014–2015 (koláž na papíře, 8 ks, 50,5 x 40,5 cm). Mým cílem je rovněž rozvinutí postprodukčních přístupů, které jsem uplatnil společně s Katarínou Hládekovou při práci na proběhnuvším projektu *TOO MUCH, TOO SOON*. Tato výstava, do níž kurátorsky vstoupil také Jan Zálešák, se odehrála ve zlínské galerii Kabinett. V prostoru galerie jsme společně představili práce s rozmanitou materiálovou skladbou, artefakty z části námi vytvořenými a z části zadanými profesionálům z oboru sklenářství a kovoobráběčství. Samozřejmě tento přístup je již plně legitimní. Co se celku týče, přístup k výstupu – výstavě, se budu snažit pojmout jako jakoukoliv jinou výstavu, tedy jako projekt na kterém jsem pracoval, nebo současně během psaní tohoto textu právě pracuji, ovšem s vědomím toho, že půjde o jakousi, řekněme labutí píseň, studentské good-bye.

Na doplňkovou otázku, jak zařadit svou diplomovou práci do kontextu současného umění, je relativně lehká, nebo naopak těžká odpověď. Záleží však na úhlu pohledu. Stačí se jen zamyslet nad výňatkem kurátorského textu Jana Zálešáka doprovázejícího zmíněnou výstavu *TOO MUCH, TOO SOON*: „„Všechno má svůj čas.“ Lidová moudrost, s níž nelze nesouhlasit, ale ne vždy je snadné se jí řídit. Nepsané zákony českého provozu umění přikazují zahájit uměleckou kariéru již během studií. Je třeba honem naplnit CV seznamem výstav, stáží a rezidenčních pobytů. Zástupy „emerging artists“ po absolutoriu umělecké školy vstupují na scénu, ale s běžícími roky kamsi mizí a jen hrstka z nich se dočká statusu „mid-career artist“. Katarína Hládeková a Ondřej Homola jsou typickými příslušníky nastupující generace – doplňují své tvůrčí snahy produkčními aktivitami,

nevyhýbají se spolupráci, hledají svůj rukopis, ale neomezují se přitom na jediné médium. Pro oba je rovněž charakteristická silná potřeba sebe-reflexe, která není orientovaná pouze do vlastního nitra. Chtějí porozumět nejen své práci, ale také zákonitostem světa umění, v němž hledají své místo. Reflektivní odstup od vlastní práce a postavení na scéně obsažený v názvu Too Much, Too Soon se promítne také do způsobu produkce výstavy, která bude akcentovat spolupráci kurátora a umělců. Práce vytvořené speciálně pro výstavu vzniknou na základě kurátorského zadání, jež bude zase vycházet z podnětů poskytnutých umělci. Zdůrazněna tak bude nejen typická dělba rolí, ale také „distribuce moci“ a dělba o zisk v podobě symbolického (kulturního) kapitálu, který úspěšná výstava v zavedené galerii generuje. ‘ Přesně tyto principy a východiska jsou patrné i v mé diplomové práci, kde k uvedeným tématům přibývá i téma magie, obrody, přerodu a změny.

Pohyb v kulisách prostředí příběhu mívá jasný scénář, o kterém si divák – recipient v ideálním případě myslí, že zcela jistě neexistuje. Neraď bych tedy tímto chválil den před večerí, ale zároveň ani nechci stahovat kalhoty, když brod je ještě daleko. Současně ale mohu místopřísežně příslibit, že se pokusím doběhnout do cíle nejen co nejméně zničen průběhem cesty, ale také s úsměvem, a to třeba i za předpokladu, že mě v cíli nebudou čekat lační novináři, ale jen hrstka notorických milovníků umění a přátel. A já doběhnu, třebaže už bez bot. Existuje ovšem ještě jedna věc – můžeme jí počítat do kategorie cíl. Obecně se musím při přednesu vyvarovat smutného výrazu, který prý, dle některých členů odborných komisí, během obhajob mívám. Musel jsem pak v ateliéru vždy pilně pracovat na tom, abych ze sebe smyl image bolestína s citlivým krvácejícím srdcem, který má občas sklony k melancholii. Doufám, že se mi to již částečně podařilo, ovšem přesvědčit se můžeme až společně při mé další obhajobě.

MAGIC STAGE OF OUR AGE

Dočasná instalace galerijní, site specific mixed media instalace,
práce na principu ready-made

Půdorys výstavního prostoru Solo offspace

Výloha 1: 130 x 200 x 70 cm

Výloha 2: 230 x 200 x 70 cm

Díla umístěná v rámci instalace celého prostoru galerie chápeme jako jednotný celek, konkrétní fotografie použitých děl a příslušná dokumentace, budou aktualizovány v souladu se směrnicí o dokumentaci diplomové práce, tedy po obhajobě samotné.

Dobrodružství kriminalistiky, 2014 – 2015, koláž na papíře, 1 / 8; 50,5 × 40,5 cm

MAGIC STAGE OF OUR AGE, 2015, kov, nerosty, pp podložka, rozměry variabilní

Interest, 2014 – 2015, keramická hlína, plast, 90 x 10 cm, průměr 10 cm

Interest, 2014 – 2015, keramická hlína, styroform, akryl, papír, rozměry variabilní

MAGIC STAGE OF OUR AGE, 2015, kov, papír, průměr cca. 120 cm

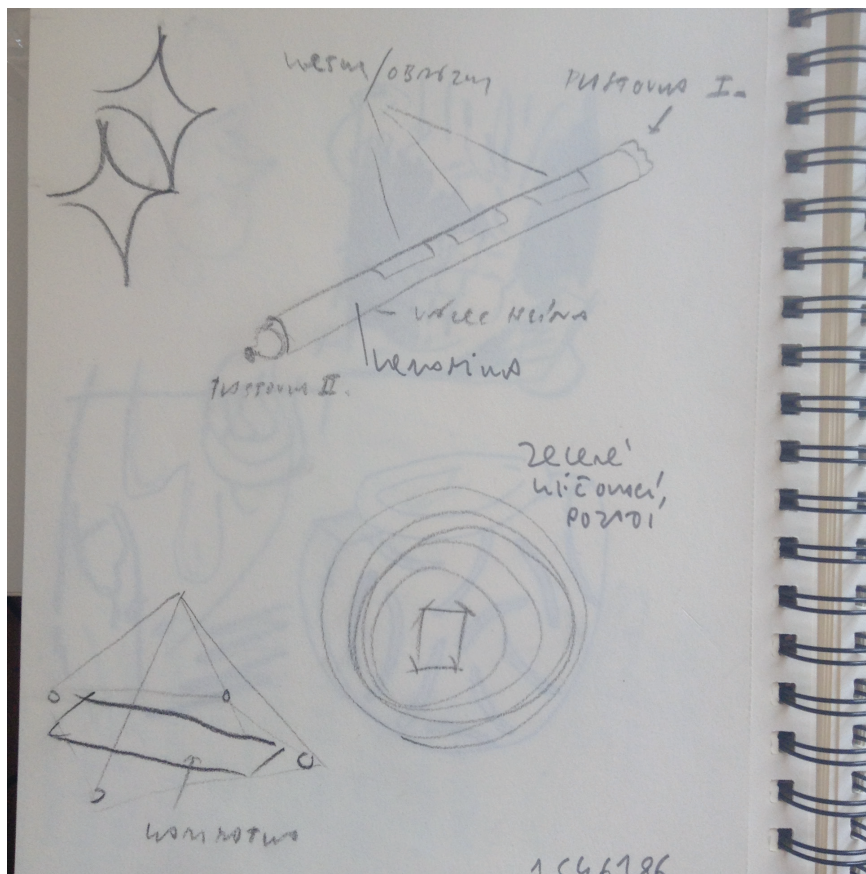
MAGIC STAGE OF OUR AGE, 2015, papír, vinylová folie, cca. 150 x 100 cm

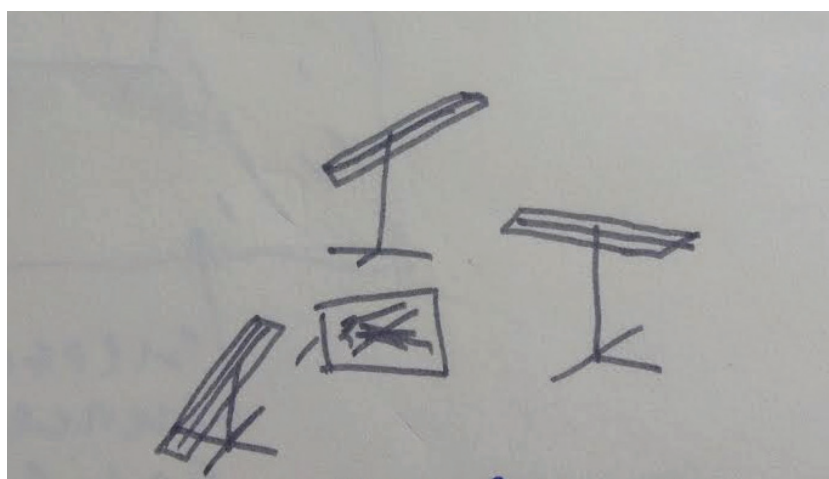

Dobrodružství kriminalistiky, 2014 – 2015, koláž na papíře, 2 / 8; 50,5 × 40,5 cm

Live performance média během obhajoby, dokumentace vznikne během akce

iluze 2., stojánky z kovu, Yackel, 3x3 cm, dřevěné desky, 20 x 40 cm, 3 kusy,
uprostřed kresba tužkou, demonstrující výsledek, 70 x 100 cm
situováno do středu prostoru galerie